

SUVERENOST. MEĐUNARODNO I DRŽAVNO PRAVO

Izv. prof. dr. sc. Luka Burazin

Literatura:

R. Guastini, *Sintaksa prava* (2018), str. 333-348

SUVERENOST

1. suveren je tijelo vlasti koje ne podliježe pravnim ograničenjima
 2. države su suverene
 3. dakle, države ne podliježu (međunarodno)pravnim ograničenjima
 - loše konstruiran pojam suverenosti!
- potrebno analizirati riječ "suverenost" u diskursu ustavnog prava i međunarodnog prava

SUVERENOST

- "suverenost" u ustavnom pravu
 - suverenost je vrhovna vlast (*summa potestas*)
 - suverenost je svojstvo najvišeg tijela pravne vlasti
 - suverena je ustavotvorna/utemeljujuća vlast
 - utemeljujuća vl. je pravno neograničena jer nije dodijeljena pr. normama

SUVERENOST

- suverenost u međunarodnom pravu
- suverenost je svojstvo (državnog) pravnog poretka (a ne tijela vlasti), tj. države
- suverenost = državnost
- suverenost je pravna neovisnost jedne države spram drugih država
- u ustavnopr. poretku postoji jedan "suveren", a u međunarodnopr. poretku mnoštvo "suverena"
 - suverenost u ustavnom i međunarodnom pravu ima različiti smisao!

PRAVNA OGRANIČENJA

- pravna ograničenja suverena (ustavno pr.)
 - pr. ograničenja ne postoje iz pojmovnih razloga:
"suveren" je *utemeljujuća* vlast
 - akti suverene vlasti nemaju svojstvo (ne)valjanosti

PRAVNA OGRANIČENJA

□ pravna ograničenja suverena (međunarodno pr.)

a) države podliježu međunar. (ob.) pr.

➤ države *nisu* suverene

- razlog: temelj državnog PP je n. efektivnost
- no: n. efektivnosti samo "priznaje" postojeću vlast

a) države ne podliježu međunar. (ob.) pr.

➤ države *jesu* suverene

- no: država je međunarodnopr. pojam
- suverenost je nužni uvjet primjenljivosti međunar. pr.
 - pr. na nepovredivost terit., pr. na sklapanje ug., podložnost obvezama

DUALIZAM I MONIZAM

- odnos državnih pr. poredaka i međunarodnog pr. poretka
 - a) dualisti – različiti poredci
 - b) monisti – jedan makroporedak

- i. općeteorijskopравни problem
 - pojmovni problem
 - različita rješenja utječu na način *opisivanja* poz. pr.
- ii. dogmatski (pozitivnopr.) problem
 - različita rješenja utječu na *sadržaj* pozitivnog pr.
 - međunarodnopr. ili ustavnopr. problem

DUALIZAM I MONIZAM

- općeteorijskopравни problem
- problem konačnog temelja valjanosti državnopr. poredaka
- a) dualistička teza
 - zasebni, odvojeni i neovisni poredci
 - temelj državnopravnih poredaka je u državnim ustavima, a ne u MP-u
- b) monistička teza
 - jedan makroporedak
 - ovisni poredci: jedan poredak je dio drugog poretka
 - dvije inačice: državnopravni monizam i međunarodnopravni monizam

DUALIZAM I MONIZAM

- i. međunarodno pr. je dio državnog pr. (državnopravni monizam)
 - MP je "vanjski" dio državnog pr.
 - svaka država ima svoje "MP"
 - kritika 1: zapravo ne postoji MP
 - kritika 2: "vanjsko pravo" država ima uglavnom istovjetan sadržaj (MOP)
 - kritika 3: MOP norme države ne proizvode jednostrano, nego zajedno u međusobnim odnosima

DUALIZAM I MONIZAM

- ii. državno pr. je dio međunarodnog pr. (međunarodnopr. monizam)
 - državno pr. je dio MP-a
 - vrhovna norma državnopr. poretka je međunarodnopr. norma
 - načelo efektivnosti
 - MP sadrži "metaustav"
 - kritika: načelo efektivnosti nije norma o nadležnosti; ono samo "priznaje" već postojeću vlast

DUALIZAM I MONIZAM

- dogmatski ustavnopravni problem
- problem neposredne (bez "prilagodbe") primjenljivosti međunarodnopr. normi?
 - a) dualistička teza
 - MP norme nisu primjenljive bez "preuzimanja"
 - vrste prilagodbe (redoviti i posebni postupak)
 - b) monistička teza
 - MP norme neposredno primjenljive
 - pozitivnopravni problem: ovisi o tome kako ga rješava 11 pojedini ustav!

DUALIZAM I MONIZAM

- vrste ustava s obzirom na primjenljivost MP normi
 - 1) dualističan ustav
 - neposredno primjenljivo samo unutarnje pr.; MP norme (ugovorne i običajne) primjenljive samo ako ih se preuzme
 - 2) monističan ustav
 - neposredno primjenljive i unutarnje i MP norme (ugovorne i običajne)
 - 3) mješovit ustav
 - monističan glede MOP, dualističan glede MUP (ili, rjeđe, obrnuto)

DUALIZAM I MONIZAM

- neposredna primjenljivost \neq prevlast
- unutar "monističkog" i "mješovitog" ustava:
 - a) MP nadređeno zakonima
 - raniji nespojivi zakoni ukinuti
 - kasniji nespojivi zakoni nevaljani
 - b) MP izjednačeno sa zakonima
 - nespojive MP norme ukidaju ranije zakone
 - nespojivi zakoni ukidaju ranije MP norme

DUALIZAM I MONIZAM

- dogmatski međunarodnopravni problem
- problem gledanja MP-a na državnopravne poretke: je li MP monistično ili dualistično?
 - teza: SN1 i SN2 čine jedan pravni poredak kada se antinomije njihovih normi rješavaju načelima *lex posterior* i *lex superior*; riječ je o zasebnim poredcima kada ta načela ne djeluju
 - a) MP je monistično akko sadrži normu koja predviđa ukidanje i/ili nevaljanost nespojivih državnopravnih normi
 - b) MP je dualistično ako ne sadrži takvu normu

HVALA NA POZORNOSTI!

K R A J